

Code oranje

Bijdrage van de CDA-fractie bij de Kadernota 2025

Voorzitter, geacht college en beste collega-raadsleden,

Voor ons ligt de Kadernota 2025 en die geeft een doorkijk tot en met 2028. In deze kadernota zien wij veel van onze ambities terugkomen, waar ik zo verder op in zal gaan. Ambities die opgetekend zijn om Asten klaar te maken voor de toekomst. Echter, er is sprake van een risico. Code oranje slaat in dit geval niet op het Europees kampioenschap voetbal, maar op zwaar weer dat mogelijk op ons af gaat komen. Voor het jaar 2025 is de begroting sluitend gemaakt doordat onze reserves zijn ingezet. De jaren daarna laat op dit moment een fors tekort zien. Momenteel is het nog onzeker wat de bijdrage vanuit het Rijk gaat zijn vanaf 2026. Dit geeft onzekerheid en het maakt het de weersverwachting onbestendig. Code oranje is een waarschuwing waarbij de risico's beperkt moeten worden. Het advies daarbij is om alert te zijn, om risico's te beperken en om voorzorgsmaatregelen te nemen. Het laatste vinden wij op dit moment nog te vroeg en wij hopen dat het Rijk hiervoor de oplossing gaat bieden. Dan kunnen wij als gemeente Asten door met onze ambities, kunnen wij onze taken uitvoeren en hoeven de lasten niet verzaagd te worden. Op dit moment vinden wij het te billijken dat onze reserves ingezet worden, maar dit zou op langere termijn een onwenselijke situatie zijn. Dit vraagt immers om fors in te gaan grijpen. Wel moeten wij de weersverwachting in de gaten houden en daar alert op zijn.

Terug naar Asten. Vanuit deze situatie vinden wij dat wij momenteel terughoudend moeten zijn met nieuwe wensen en ideeën. Het is van belang dat wij onze kosten zoveel mogelijk in de greep houden. Kortgeleden hebben we in een zienswijze aangegeven aan alle Gemeenschappelijke Regelingen om geen kostenstijgingen door te voeren voor het jaar 2026. De oproep die wij willen doen aan onze eigen organisatie is, om ook alle budgetten in de vele projecten die lopen goed te managen zodat er achteraf geen sprake gaat zijn van een overschrijding daarvan. Daarnaast willen we de lasten voor onze burgers zo laag mogelijk houden en wij roepen op om de bezuinigingsvoorstellen die wij doen in te zetten om de lastendruk voor onze burgers te verlichten.

Er is nog geen zekerheid vanuit het Rijk. Gelukkig manifesteert het risico zich nog niet. Maar het is nog steeds Code oranje!

Toch willen wij als CDA fractie benadrukken dat wij in deze coalitieperiode goed op koers liggen t.a.v. de plannen die wij willen realiseren. Er wordt vol ingezet op thema's als: uitbreiding van het aantal woningen in alle kernen, schoolhuisvesting, energiebesparing, klimaatadaptatie, onze centrumvisie, het sportbeleid, armoedebestrijding en mobiliteit.

Aan de hand van de 4 programma's nemen wij u mee hoe wij als CDA fractie aankijken tegen de Kadernota 2025.

1. Bestuur en veiligheid

Wij zetten onze inwoners centraal. Een goede samenwerking met en tussen de gemeenteraad, het college en de ambtelijke organisatie is daarbij van groot belang. Eerder hebben wij al gezien dat het in de huidige arbeidsmarkt niet gemakkelijk is om de juiste mensen te kunnen vinden of om ze te kunnen behouden. Binnen de Peelgemeente is er het initiatief Arbeidsmarktstrategie de Peel om dit het hoofd te kunnen bieden. In de Kadernota is hiervoor € 75.000 per jaar structureel opgenomen. Dit willen wij op dit moment incidenteel inzetten. Vooruitlopend op de Begroting voor 2025 zouden wij graag een evaluatie zien wat dit ons als gemeente Asten gebracht heeft alvorens wij besluiten of wij dit structureel willen maken. Verder zijn er een aantal kleinere wensen opgenomen ten aanzien van het Lokaal Integraal Veiligheidsbeleid. Veiligheid is een thema dat ons allemaal aangaat, en één van de belangrijkste kerntaken van de overheid om daarvoor te zorgen. Als CDA fractie willen wij goedkeuring geven aan deze nieuwe wensen die opgenomen zijn in de Kadernota. Tijdens de laatste begrotingsbehandeling is de formatie van de griffie uitgebreid. Wij kunnen ons erin vinden dat momenteel nog geen invulling gegeven wordt aan verdere uitbreiding, ofschoon dit wenselijk is voor een toekomstbestendige griffie organisatie. Wij stellen voor om dit op een later moment opnieuw te bekijken.

2. Ruimtelijk domein

Voor de bedrijven in het buitengebied zijn de tijden nog steeds onzeker. De komende jaren zal de transitie in het buitengebied in een stroomversnelling komen. Het is goed om te zien dat de gemeente Asten in gesprek is met de ondernemers en ruimte wil bieden voor nieuwe toekomstige ontwikkelingen in het buitengebied. Tevens is het van belang om te kijken naar de toekomstige inrichting van de landelijke omgeving. Hiervoor is een nieuwe wens opgenomen om de visie op de bebouwingslocaties te actualiseren. Daar kunnen wij mee instemmen. Als het gaat om de structuurvisie kwaliteitsverbetering, dan vragen wij ons af of dat op dit moment strikt noodzakelijk is en zouden wij deze eventueel verder in de tijd zetten.

Ons rioleringsstelsel vraagt vervangingsinvesteringen in het buitengebied. Het lijkt ons noodzakelijk om hierop in te zetten. Graag zouden we inzicht willen krijgen in het lange termijn plan t.a.v. de rioleringen in de gemeente Asten en welke kosten daarmee gepaard gaan in de toekomst. Wij zijn blij dat er vol ingezet wordt op de aanpak van de wateroverlast. Het vraagt een forse investering, maar de oproep die wij willen doen is om hier vooral mee door te gaan.

De uitbreiding van het aantal woningen in de gemeente Asten krijgt gestalte. Tijdens de evaluatie van deze coalitieperiode werd aangegeven dat de woonzorgvisie nog verder ontwikkeld moet worden. In andere gemeentes zien wij woonvormen waarbij ouderen en jongeren bij elkaar wonen en waar jongeren hulp bieden aan de oudere bewoners. Graag zouden wij zien dat ernaar gekeken wordt of een dergelijke opzet ook in de gemeente Asten mogelijk gemaakt kan worden. Ten aanzien van alternatieve woonvormen en tiny houses ervaren wij een behoefte, maar zien wij nog niet dat initiatieven van de grond komen. Wij zouden het goed vinden als er een gevalideerd woningbehoefte onderzoek op dit terrein gehouden wordt en hoe de diverse stakeholders tot elkaar zouden kunnen komen. Wellicht kan dit middels een afstudeeropdracht vorm krijgen. Wij zijn benieuwd wat de wethouders en andere partijen vinden van deze twee gedachtes?

Ten aanzien van de speelvoorzieningen wordt aangegeven dat een verhoging van het onderhoudsbudget noodzakelijk is, maar wordt voorgesteld om dit niet mee te nemen. Wij vinden het belangrijk dat de kinderen in de Gemeente Asten kunnen beschikken over voldoende en goede speelvoorzieningen. Wij willen voorkomen dat speelvoorzieningen verdwijnen doordat de kwaliteit onvoldoende wordt of dat de uiteindelijke kosten voor vernieuwing hoger gaan zijn doordat er onvoldoende onderhoud gepleegd is. Onderhoud is het behoud! Deze wens zien wij graag terug in de begroting. De dekking wordt gevonden door bijvoorbeeld het incidenteel maken van de Arbeidsmarktstrategie.

3. Sociaal domein

De gezondheid en het welzijn van onze inwoners is een groot goed. Er wordt volop ingezet om iedere inwoner in de gemeente Asten mee te laten doen in de samenleving. Samen, voor en met elkaar wordt dit genoemd. Daarentegen is het nog niet gemakkelijk om grip te krijgen op de zorgkosten die daarmee gepaard gaan. Zo zijn de zorgkosten per inwoner in de gemeente Asten hoger in vergelijking met de gemeente Someren. Wat zijn hiervan de oorzaken? Beheersbaarheid van de kosten zien wij als belangrijk onderdeel om de veelzijdigheid van het zorgaanbod en het niveau daarvan overeind te kunnen houden. Hier komen wij zo meteen nog verder op terug. Tijdens de eerdere begrotingsbehandeling hebben wij ingestemd met de harmonisatie van de minimaregelingen. De wensen die nu openomen zijn kunnen wij onderschrijven. Wie A zegt, moet ook B zeggen. Het leerlingenvervoer vraagt een additionele investering van € 50.000. Dit is niet te voorkomen aangezien dit een open einde regeling is. Graag zouden wij een betere onderbouwing zien waarop de prognose van zorgkosten gebaseerd is. Bijvoorbeeld Jeugd Zorgkosten stijgt met € 200.000 o.b.v. zwaardere problematieken, de WMO zorgkosten dalen met € 252.000 doordat de toename van het aantal cliënten lager is dan eerder verwacht. Deze laatste post is structureel verlaagd. Waarop is deze daling gebaseerd, en welke aannames liggen eraan ten grondslag dat het een reële aanname is dat deze daling structureel kan zijn? Wij willen ervoor waken dat er een grilligheid in het begroten zit, en wij denken dat een goed fundament bijdraagt aan het beheersen van de zorgkosten. Tevens willen wij kritisch zijn op prestatie-indicatoren. In de nieuwe wensen is een Projectleider Versterken Sociale Basis opgenomen met een bedrag van jaarlijks € 68.000 voor een periode van twee jaar. Graag zien wij hiervoor een projectplan met concrete projectdoelstelling, dat voorgelegd wordt aan de gemeenteraad alvorens wij hier goedkeuring aan willen verlenen. Eerder hebben wij als CDA fractie ingezet om de taalontwikkeling te verbeteren en om de teruggang van het niveau hiervan tegen te gaan. Wij kunnen daarom het Groeiplan taalontwikkeling van harte ondersteunen. De binnensportlocaties zijn nog niet opgenomen in de wensen. Momenteel vindt er onderzoek plaats t.a.v. de binnensportlocaties. Doordat de uitvoering later plaatsvindt worden de kosten voorzien vanaf 2029. Is dit een reëel beeld, of is dit jaar gekozen om het huidige tekort in 2028 niet al te zeer op te laten lopen? Graag zouden wij een update willen krijgen van de status van dit project.

4. Financiën, control en economie

Asten investeert in haar toekomst en wij willen dit graag in de toekomst blijven doen. Omdat er mogelijk zwaar weer op komst is, is het goed om kritisch te zijn op de inzet van middelen. Wij vinden het in de basis goed dat er samen met andere gemeentes initiatieven ontwikkeld worden. In theorie levert deze schaalvergroting synergievoordelen op. Als het gaat om de bijdrage aan Land van de Peel dan willen wij daar toch een kanttekening bij plaatsen. Wat levert dit de gemeente Asten concreet op? Graag zouden wij hiervan een evaluatie zien voordat wij bij een definitieve begroting in kunnen stemmen met deze bijdrage. Er wordt voortvarend gewerkt aan de Centrumvisie voor de gemeente Asten. Wij vinden het van belang dat deze visie ontwikkeld wordt om ons centrum aantrekkelijk te houden en verder te verbeteren. In de Kadernota is hiervoor nog geen bedrag opgenomen, omdat nog niet bekend is welke kosten hieraan verbonden zijn. Wij beseffen dat dit voor de toekomst een forse investering gaat zijn en wij hopen dat wij de komende jaren deze ambitie waar kunnen maken. Ten aanzien van de Regionale Schaalsprong Brainport maken wij ons zorgen terwijl het ook kansen kan bieden. Wat gaat concreet de impact zijn voor de gemeente Asten? Welk economisch belang kan dit hebben voor ons en hoe gaan wij borgen dat dit zijn positieve effect heeft voor de gemeente Asten? Dit zijn vragen die ons momenteel bezighouden met het oog op de toekomst.

In de inleiding hebben wij al aangegeven dat wij ermee in kunnen stemmen dat de reserves van de gemeente Asten aangesproken worden om tot een sluitende begroting te komen, maar wij hopen voor de toekomst dat dit niet structureel noodzakelijk is.

Tot slot

Voorzitter, we ronden af.

Zoals in het begin gezegd. We zien een risico op ons afkomen, met de kans dat wij in zwaar weer komen. Wij hopen dat deze zware wolken weg gaan drijven als het Rijk ons – en ook alle andere gemeentes in Nederland – duidelijkheid verschaft. Tot die tijd is voorzichtigheid geboden en moeten wij rekening houden met verschillende scenario's. Onze aanbeveling is daar op voor te sorteren door deze mogelijke scenario's uit te gaan werken voor de jaren na 2025.

Wij wensen het college en de ambtelijke organisatie veel succes bij het uitvoeren van alle plannen en het verwerken van onze wensen en gedachten in de aankomende begroting voor de komende jaren.

(Tot zover in eerste termijn)

Fractie CDA:

Rico ter Voert (fractievoorzitter)
Daniël van Schijndel
Geert van den Eijnde
Marian van den Heuvel
Joris van Lierop
Jelle van Deursen
Dylan Verstappen
Erik van Zeeland